

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
rendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Ramasetter Róbert

I. Disztér, 2. 8.

Budapest

varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 1.50

1925 május 16 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 109 szám

5685. Ijar 22

Az elnök bevonult

A „Deutschland, Deutschland über alles“ hangjai először akkor szállottak mámorosan és minden kételyt elsöpörően a német hon fölött feszülő egekre, mikor Hindenburg, a német hadisten, Votan egyenes örököse, orosz katonák ezreit szoritotta a Mazuri-tavak halálos mocsarába. Kávészőléstől kezdve mézeskalács-szivekig, öt éven keresztül mindenütt a nagy tábornok képe diszelgett, német anyák reá gondolva küldték a biztos halálba gyermekeiket, miattl ő fenségesen, nehézkes csizmáira és kikezdetetlen presztizsére támaszkodva, optimista jóslatokat mondott az újságíróknak. Attól, hogy legendás lovaggá váljék, egyedül a sorsnak kifürkészhetetlen akarata mentette meg, az az előre nem látott véletlen, hogy a központi hatalmak elvesztették a háborút. A háborúvesztéssel új szellem költözött be Németországba, a győzhetetlennek hitt császár Doornba vonult vissza s az idők változásának jeléül kackiás bajuszát angolosra nyíratta le. A császár a hálálalan utókor előtt — úgy látszott — teljesen elvesztette régi népszerűségét s bár pillanatnyi gondjai megfosztották őt attól, hogy csatavesztett tábornokaira valami tulságos melegséggel gondoljon vissza, a tábornokok annál több érzelmisséggel őrizték szívükben a császár emlékét. Az öreg Hindenburg érzelmissége csaknem romantikává alakult át s a hadvezér, aki hajdan szemrebbenés nélkül nézte végig német százazrek pusztulását a csatatéren, visszavonulva magányába, egyedül a császárra gondolt vissza bizonyos kesernyés nosztalgiával.

E nosztalgia éveken keresztül csaknem érhetőnek bizonyult. Mert öt éven át ugylátszott, hogy a német nép komolyan veszi a demokráciát s végleg kiábrándult az imperialista törekvésektől. Az imperátor trónjára egy közönséges nyergeslegény kapaszkodott fél, aki a német köztársaság elnökének címét viselte, a parlamentben azok a szocialisták vitték a szót, akiket az egykori császár és maga Hindenburg tábornagy is legfeljebb lenézésükkel tiszteltek meg. Mindez azonban — ma már tisztán látjuk — a tévedések színjátéka volt csak, mert a német nép lelkében titkos vágy égett a régi szolgálcok iránt. Titkos vágy égett az iránt, hogy egyik nagy nemzeti költőjük: Hebel igazolják, aki tudvalevőleg szeretett népét „Herdevolk“-nak, nyájnépnek nevezte. A német demokrácia kiábrándult önmagából, amire, valljuk meg, jócskán volt oka és joga. Soha gyávább, tétovább demokráciát nem láttunk még a világtörténelem folyamán uralmon, mint ez az ötesztendő vergődő, magamagát sem ismerő német demokrácia volt.

Szinte természetes volt tehát — s ma már egyáltalán nem hat a szenzáció erejével — hogy a német nép visszatért régi bálványához, Hindenburghoz. Néplélektani szükségesség volt ez, történelmi igazolás. Mert minden népnek olyan vezetői vannak és olyan kormányai, amelyeket megérdemel. Ma már bizonyos elöttünk, hogy Németország a demokráciát nem érdemelte meg, mert nem tudta megvédelmezni, holott minden eszköze, minden lehetősége megvolt arra, hogy végleg szakítson a multtal s az európai demokrácia együttesébe, mint egyenrangú fél kapcsolódjon bele. Sokan azt hozzák fel mentségül Németországnak, hogy abban az atmoszférában, melyet körülötte a győző hatalmak teremtettek, nem lenetett más megoldáshoz nyulnia, mint ahhoz, hogy Hindenburgot ültesse fel a népfenség trónjára és benne és általa a mult véres kísértetének, az imperialista hóbort illúzióinak emeljen újra oltárt. Ez azonban meddő mentség, mert ezer más megoldás kínálkozott számára.

A „Deutschland, Deutschland, über alles“ dübörgő ütemei mellett im bevonult a tábornagy a berlini palotába. 1914 azóta végzetessé

vált mómora újra elfogta a lelkeket, a német nép naiv lelkét és mintha misem történt volna, mintha a lepergett öt év véres harcai, küzdelmei a semmibe foszlottak volna, kezdi ott,

ahol császár és tábornokai 1918-ban elhagyták. A legfájdalmasabb ebben pedig az, hogy Hindenburg tehet legkevésbé arról, hogy a német köztársaság elnöki székébe került.

Megvalósulás előtt az ellenzéki fuzió

Elmarad Bratianu Vintila amerikai utja. Junius 25-ig meghosszabbították a kamara ülészakát

(Bucuresti-Bukarest, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától). Az ellenzéki pártok fuzióra irányuló kísérletei ez egyszer ugylátszik komolyabbak az összes eddigi törekvéseknél és valószínűvé teszik a fuzió megvalósulását is. Erre mutat az a hír, amely arról számol be, hogy az ellenzéki pártok fuziójának híre már a vidéken is érezteti hatását. Az „Universul“ szerint a nemzetipárt és a parasztpárt prahovai tagozata kimondotta a fuziót. A hír szenzációként hatott Bukarestben. Egy nemzetipárti politikus kijelentette, hogy a nemzetipárt minden körülmények között megőrzi régi tradícióját.

Az ellenzéki pártok fuziója ügyében ma egyébként újabb tanácskozást folytatott Stere és Argetoianu. Argetoianu leszögezte, hogy véleménye az, hogy a fuzió létrejöttének megkönnyítésére félre kell tenni minden személyes kérdést. Ellenzéki körökben biztosra veszik, hogy Bratianu Jonel még ebben az ülészeszon-

ban beterjeszti a választójogi javaslatot. Ezt a feltevést azzal is bizonyítják, hogy az ülészakát junius közepéig meghosszabbították.

Jól informált körökből nyert értesülésünk szerint Bratianu Vintila Amerikába való utazása elmarad. Utjának elmaradása összefüggésben van a jelenleg éppen Bukarestben tartózkodó angol-amerikai petróleumbizottság egyik vezetőtagjának azon kijelentésével, hogy Bratianu Vintila még máig sem intézte el a bányatörvény miatt Romániának a külfölddel létrejött konfliktusát. A bizottság vezetője rossz véleményrel van Bratianu Vintila képeségeit illetőleg s ezért a kormány úgy döntött, hogy a pénzügyminiszter helyett Victor Pencescu pénzügyi vezérigazgatót küldi New-Yorkba.

A kamara ma délutáni ülésén felolvassák az ülészeszon junius 15-éig való meghosszabbításáról szóló királyi dekrétumot.

Megismétlődött a balászfalvi vonatpogrom

A balászfalvi ünnepségre utazó fiatal emberek végigverték a közbeeső állomások zsidó utasait

(Cluj-Kolozsvár, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma egy éve, azon a napon, amikor a román fiataiság csoportosítól zarándokolt el Balászfalvára, hogy a szabadság napján az 1848-as forradalom román emlékeit megünnepelje, a szabadság ünnepének blaszfémiajaképpen, vérlázító brutalitással végigverték vonatuknak öt szes zsidó utasait. Akkoriban az egész ország tal hallatára emeltük fel tiltakozó szavunkat az ilyen gyalázatos merényletek ellen. Hangunk azonban a pu-zsában kiáltó szó maradt, nem érte el a kormány s két füleit és a rend fenntartásáért felelős hatóságok egyáltalán nem tartották szükségesnek még csak „kinyomozni“ sem a támadóknak kilétét.

Az évforduló napján a felháborító brutalitások megismétlődtek.

Csütörtökről péntekre virradó éjszaka 2 óraker futott ki Kolozsvárról az a személyvonat, amely mintegy száz fiatal embert a balászfalvi ünnepélyek színhelyére vitt. A vonaton, minthogy az erdélyi zsidóság még jól emlékezett a tavalyi programszerű eseményekre, szerencsére igen kevés zsidó utazott.

Már amikor a vonat Kolozsvárról kifutott, sejteti lehetett, hogy valami készülöben van. Az a néhány zsidó utas, aki a vonaton utazott, nyugtalanul várta a fejleményeket. Bár nem igazoltattak senkit sem, mégis

félre nem érhető célzásokkal adták a vonat utasainak tudomására, hogy zsidó-
verésre készülnek

A közbeeső állomásokon a vonat néhány zsidó utasa, hogy az előre látott konfliktust elkerülje, le is szállt a vonatról. Amikor a vonat Aranyosgyéres állomásra befutott, egy zsidó utas fel akart szállni. Ekkor vette kezdetét az antiszemita fiatal emberek akciója.

Neki estek a szerencsétlen zsidónak és a szó szoros értelmében véresre verték.

Az agyongyötört áldozat egy pillanatra ki tudott menekülni üldözöi karmai közül és podgyászt él-

hagya, futni kezdett. A verekedők mindenütt a nyomában voltak és már-már elérték, amikor az ötletes állomásfőnök noha a vonat vesztegelési ideje még nem járt le, jelt adott az indulásra. A fiatal emberek így kénytelenek voltak visszasietni, a zsidó utas pedig jelentékeny sérülések és podgyásza hátrahagyása árán uszta meg a kalandot.

A következő botrány Székelykocsárdon történt. A perronon bóröndjével a kezében egy szakállas zsidó utas várakozott a vonatra. Amikor a vonat befutott a pályaudvarra, a verekedő társaság leugrott és a csoport egyik tagja

a mit sem sejtő zsidó fejére ráütött vastag botjával,

ugyhogy a zsidónak előbb kalapja, majd a kapperlje is a földre gurult. A tüntetők figyelme a zsidóról a kapperlire irányult, felkapták a földről a sapkát és gunydalokat énekelve játszadozni kezdtek vele. A vallásos zsidó utas, aki hajadonfövel állt a verekedők gyűrűjében, ahelyett, hogy menekülésre gondolt volna, kétségbeesve nyulált a sapkája után. A verekedők bottal ütöttek rá a zsidó utas nyuláló kezeire, majd mikor ez bóröndjével akarta kivédeni az ütéseket,

irtózatosan elverték

Székelykocsárdról telefonon értesítették az összes állomásokat az eseményekről. A rendőrség azonban sehoh sem lépett közbe, hanem úgy intézkedett, hogy a vonat vesztegelési idő nélkül fusson tovább.

Tövisen egy Waldner József gyulafehérvári zsidó kereskedő került a verekedők kezei közé. A kereskedőt össze-vissza verték, majd amikor a hadsereg egyik tisztje rátámadt a rendbontókra és összeszedte őket, hogy nem szégyenlik magukat ilyesmit csinálni, a verekedők szóváltásba elegyedtek a tiszttel és a kereskedő egérutat nyerve, elmenekült. A vonat ezután, minden különösebb incidens nélkül futott be Balászfalvára.

A balászfalvi ünnepség délelöttje program-szerűleg, rendbontás nélkül zajlott le.

Vége a meghunyászkodásnak

Ilyen címmel közli a „Haolam“ legújabb száma S. M. Lazarnak, a „Hamicep“ volt szerkesztőjének érdekes és tanulságos tudósítását.

Még emlékeztünkben él az a lesújtó hatás, amit zsidó vezetőemberek meghunyászkodása gyakorolt reánk, akik hajlandóknak mutatkoztak arra a szegényes szerepre, hogy a külföld számára hazug híreket szállítsanak a lengyelországi zsidók jólétéről, a pogromok hazug voltáról és a zsidók jogainak fentartásánálküli érvényesüléséről. Nemcsak a háború előtt voltak ilyen zsidók a bécsi parlament hírhedt lengyel klubjában, hanem még a háború után is. Ilyenek voltak dr. Tilles, a krakói hitközség elnöke, Prof. Áskenázi, Lengyelország képviselője a népszövetség előtt és Morgenthau amerikai nagykövete, akit a zsidó népkisebbség helyzetének megvizsgálására küldtek Lengyelországba. Ezek az áruságok mi már meg sem lepődünk, mert hozzá voltunk szokva az ilyesmire, — de magunk közt megállapítottuk, hogy ez az állapot már nem tarthat sokáig. Azonban gondolni sem mertünk volna arra, hogy a lelkek gyógyulása oly hamar fog bekövetkezni, nem mertünk arra gondolni, hogy még egyszerű zsidók is, akik semmilyen vonatkozásban sincsenek a zsidó nemzeti mozgalommal, lelkiük legmélyén megérezték, mily undorítóan csúf szerepet szántak nekik s életük, jövőjük kockáztatásával is bátran szembeszálljanak emberi és népi becsületük lábbaltipóival szemben. Nem mertünk rá gondolni, azért meglepetésként hatott ránk a népi önértéknek oly hamar bekövetkezett általános erősödése.

A krakói vasutigazgatóságon már régóta nagy fejtörést okoz a mérnökök és fűtisztviselők seregének az a fogas kérdés, hogyan lehetne helyes vasuti csatlakozást létesíteni Lengyelország és Csehszlovákia között. A kérdés oly nehéznek látszott, hogy senki sem tudta megoldani. Végre sikerült egy Haller nevű zsidó tisztviselőnek a kérdés helyes megoldását megtalálni. A kollegáinak tetszett a tervezete s hajlandók voltak azt a cseh bizottság elé terjeszteni, hogy annak értelmében megkössék a vonatcsatlakozásról szóló egyezményt. Csakhogy egy baj volt a dologban. Nem lehetett elviselni azt a szégyent, hogy a tervezet zsidóról legyen elnevezve és az legyen Lengyelország képviselője a bizottsági tárgyalásokon és az egyezmény aláírója. Ezért azt az ajánlatot tették neki, hogy egy bizonyos pénzbeli kárpótlás ellenében mondjon le a tervezet szerzőségéről. Ez az ajánlat annyira felbőszítette a zsidó tisztviselőt, hogy szemük láttára szétverte a tervezetet, otthagya a hivatalát és vissza sem tért. — Ilyesmi eddig nem történni lehetett volna.

Más eset. Egy krakói chászid zsidó katonán nagyon szépen tudott chászid-dalokat énekelni. Az egyik tiszt feljebbvalója mulatságot rendezett több tisztársra és hölgyek társaságában. A hangulat emelése céljából megparancsolta a zsidó közkatonának, hogy énekelje előttük szombati dalait. Bizonyára hallotta az a tiszt a nagypapjától, hogy a lengyel „nemes“ ur néhanapján megparancsolta bérlő zsidójának, hogy a szakácsnéval táncolva énekelje el a szombati dalokat. Ez egyszer azonban nem sikerült a régi „nemes“ mulatságot feleleveníteni, hanem ellenkezésképpen a zsidó katonában fölébredt a Babel vizein ült ősei nemes önértéke és feljebbvalója parancsa teljesítését megtagadta azzal, hogy szentségeit nem szabad profánizálnia. Ez a renitencia nagyon lerontotta a vidámnak indult hangulatot, a tiszt nagyon megharagudott, bezáratta a zsidó katonát és hadbíróskodás alá állította. Tanuk vallották, hogy gyalázólag nyilatkozott a hadseregéről és az egész lengyel köztársaságot „tisztátlan“-nak mondta. A hadbírák persze hitelt adtak a tanuk vallomásának és elítélték a zsidót több évi börtönrre. Adjuk még hozzá Linszker esetét, aki tavaly közkatonára létere szóval és tettelesen vett magának elégtételt egy zsidóságot gyalázó tisztén, amiért életével fizetett; továbbá a varsói parlament zsidó képviselőinek bátorságát, akik nap-nap után hangosan szemébe vágják a kormánynak a zsidóságon esett sérelmeket. S ha mindezeket összehasonlítjuk a háború előtti bécsi parlamentbeli zsidó képviselők talpnyalásaival, akkor megállapítható, hogy gyökeresen megváltozott a lengyelországi zsidók jelleme, s népi és emberi önértéküket nem engedik többé lábbal tiporni. A gazdanép végül is meg fogja szokni ezt az állapotot és el fogja felejteni a „Mojzes“-ek és „Jánkel“-ek kihalt, vissza nem térő típusát.

Kétségtelen, hogy ennek az önértékfeltámadásnak legfőbb oka az a tudat, hogy már a zsidóknak is van talaj a lába alatt. Ez a tudat már eddig is csodákat művelt.

Kiket interjuváltam már meg

Scotus Viator és még egy másik szikár férfi. A hétnejű d'Albert. Interju ingujban. Egy író, aki talán még jobb politikus. Amikor az ember letagadja a lapját

El kell mosolyodnom, ha arra gondolok, hányféle világfelfogású politikust, írókat és művészt interjuváltam meg életemben, olyan embereket, akikhez semmiféle eszmei kapocs nem fűzött, sőt akiknek legtöbbjével én egészen ellentétes nézeteket vallottam. Mégis mindegyikükhöz a legnagyobb reverenciával közeledtem és Léon Dautet, a francia királypártiak vezetője előtt éppen azzal a tiszteletteljes buzgalommal vettem elő jegyzetkönyvem, mint ahogyan azt az orosz szovjetkormány konstantinápolyi követe előtt tettem. Valóban, restelkednem kellene, hogy valamennyiüket ugyanazzal az újságírói kötelességérzettel szolgáltam ki, mindegyiküknek nyomdafestéket adtam és egyformán bevittem őket sokezer ember tudatába. Az ember azonban még mindig igazolhatja majd magát.

(Az első találkozások)

Tehát kikkel is beszéltem? Az első ismertnevű ember, aki az utamba került, Scotus Viator, a nemzeti kisebbségek védelmezője volt, akit itt interjuváltam meg Kolozsváron. Sohse fogom elfelejteni, hogy már akkor is milyen idegenkedéssel közeledtem feléje, aki egyébként is egy szikár, zárkózott, hideg férfi és akinek egész multja és egész egzisztenciája valami barátságatlan titokzatosságba burkolódzik. Nem tudtam megérteni, hogy miért csupán 1918-ig védte olyan buzgón a kisebbségeket és miért hagyta abba ezen az időn túl minden „önzetlen“ agitációját. Nemsokára ezután egy másik ilyen politikussal találkoztam. Ez Sir Eric Drummond volt, a népszövetség főtitkára. Vele is az egyik kolozsvári szálloda halljában kerültem össze. Ő is valahonnan északról származott, azt hiszem Skótszorból, és ugyanolyan lényegtelen hitvallásokat tett az Ember mellett, mint az a másik cambridgei. A politika ártalmas schöngestjaitól immár két nagyszerű példány jutott gyűjteményembe.

Később hosszabb ideig Bukarestben éltem, ahol legemlékezetesebb és legkedvesebb találkozásom Eugen d'Alberttel, a világhírű komponistával és zongoraművésszel volt. Ez a tömzsi, kerekarcú, lesimított hajú ember hozott először érintkezésbe a globetrottereknek azzal a hatalmas seregével, amelyhez nem sokkal ezután magam is odaszegődtem. D'Albert akkor még azzal a szép német asszonnyal élt együtt, aki azóta az egyik svájci szanatóriumban öngyilkos lett. Ez már D'Albert hetedik felesége volt. Akkoriban az „Athenul Roman“-ban adott hangversenyt, ahol rendkívül ünnepezték. Emlékszem, a zene forradalmáról beszélgettem vele. Azt mondotta, hogy eddig még senki nem birt egy zenei tömegforradalom számára megfelelő komponálási formát kidolgozni. Bizonyára nagyon meglepődhetett, amikor most legutóbb meghalotta, hogy Oroszországban milyen forradalmivá dolgozták át az operákat. Egy másik nyugati művész, Karlheinz Martin, a híres szimpadí rendező is lent járt akkor a román fővárosban. Molnár Ferenc néhány darabját hozta színre a Bulandra-társulatnál. Ő d'Alberttel ellentétben, éppen a szimpadí forradalom előhírnöke volt itt a keleten. A román írók közül a legmaradandóbb benyomást Victor Eftimiu, a kiváló drámaíró tette rám, aki, amikor felmentem hozzá, éppen a magyar közönségtől kapott virágcsokrárt csomagolta gyaluforgácsok közé, nehogy egyetlen levele is megtörjön. Ezzel a klasszikus veretű poétával másod-

szor Párisban találkoztam és úgy vettem akkor észre, hogy a franciává lett Panait Istrati mellett, ő tartja fenn a kapcsolatot a román és gall szellemi élet között.

(Román politikusok között)

A politikusok közül Banu szépművészeti miniszterhez jártam leggyakrabban, akivel annak idején sokat beszélgettünk egy román-magyar folyóirat megindításáról. Sohse fogom elfelejteni ezenkívül egy látogatásomat, amelyet az Astoria-szállodában Lupunál tettem, aki ingujjra vetkőzve ült az ágya szélén és éppen a parasztpárt egyik legújabb brosuráját tartotta kezében, amely az akkori választások visszaéléseit vetette a liberálisok szemére. Valahogy a régi parlament levegője csapott meg Vajda Sándor gyönyörű palotájában, ahol pesti emlékeket elevenítettünk fel. Vajda kétségtelenül nyugateurópai ember. Egy egészen különös aglegény-hangulat fogadott Maniu Gyulának szintén valamelyik szállodában lévő kis szobájában. Akkoriban, emlékszem, éppen egy liberális államférfitől jöttem, aki panaszkodott, hogy Maniu már nem is fogadja a köszönését. Bizonyos, hogy Maniu egy igen szikár és konok ember benyomását teszi. A legnagyobb élményem azonban a parasztruhás Mihalache volt, aki a parasztpártnak a Boulevardul Elisabetán lévő párhelyiségében adott interjút és akinek a környezete csupa gatyásemezből állott. Az is igaz azonban, hogy olyan nyílt és becsületos arcokkal, mint ott, egyetlen másik pártban sem találkoztam. Még egy politikusról volna talán mondanivalóm, nevezetesen Jorga Miklósról, aki azonban nekem nagyon is mélyen bennfekszik a történelemben.

(Egy író és egy bey)

Nem tagadom, tártabb és levegősebb horizontok után vágyakoztam és Konstantinápolyba utaztam. Itt éppen akkor járt látogatóban Claude Farrère, a népszerű francia író, akinél maradiabban még senki nem fejtette ki előttem a világ dolgairól való véleményét, de akinél öntudatszában nem is alkalmazta még író irodalmi érvényesülésre a politikát. Sokkal kellemesebb emléket őrzöm Daniel bey-el, Tewfik pasa akkori török miniszterelnök kabinetfőnökével folytatott beszélgetésemet, amelyből pompásan kitűnt, hogy a törökök valóban milyen naiv emberek és mennyire nem értenek a politikához. Már csak az a tény, hogy egy fehérgombos fekete diványon ültünk és hogy mondatonként frissen töltött fekete kávé hoztak be a turbános szolgák, bizonyítja, mennyire süppedten helyeznek őket még ma is a nemtörődömség keleti kényelmében. Hogy ellensúlyozzam ezt a két látogatásomat, az egyik napon felmentem a Rue Voivodon lévő szovjetkövetségre, ahol Zolotariet akkori teljhatalmu megbízott fogadott. Nem tagadhatom el: nagyfokú bizalmatlansággal.

Ezt a lapot, amelyen most ezek a sorok megjelennek és amelynek számára az az interju készült, egyszerűen el kellett halgatnom és helyette az októberi magyar emigrációnak annak idején Bécsben megjelenő újságját dobtam be a köröm csoportosult követségi alkalmazottak gyanakodásába, amely azonban még ettől a varázsigétől is csak nagyon nehezen oszlott el. Részletes felvilágosítást kellett adnom a lap politikai irányáról, és amikor, hogy

Tavaszi felöltő

jó minőség

lej 2500

Katz & Mendel
Cluj, Piața Unirii No 10.
Lej 2300
jó minőségű
tavaszi öltöny

Szombat, 1925 május 16

növeljem magam nevét hoztam szögyöngé értékű a hatom, a bukare francia organuma tén dolgoztam, balra, mint a „bet használt nek szes többi meg ujság huzott ki pant érdekes inf

Amikor hat h

(Cluj Kolozs sitójától.) A kömében, a közö szépszámú töm ujonnan érkez Tizenegy tárgy zett vádoltok lemme hallgat hatiel Sándor termen, a jelen — Schmidt — Nincs itt a hátsó sarokb Marosvásárhely gyalása van hogy két napp — Igaza v nők — a méz háborgatni . . .

Több apróbt zéptermetű, id elnök szavára tott fejfel, lass dium felé. Őt elnök kérdéseit zsefnek hívják lozsvári lakos, kettgyárban de resztül nem v adósságot csin keresetéből ne lejből csak va ról és ebédrel felolvassa a v József folyó é Miksa kereske behatolva, ott hanemüt zsákt eltávozhatott v — Beismer — Nagysa a vádolt — ruság bünre c sincs a közelb aljáról kiszede hajtottam és k krumplis-zsáko azután több in gyömösöztem, már megbánta hagyva, kibujt vozni. Nem n uriember (Hu tartóztatott és ott. Először fé őszintén beval akartam ellop őrt hivatott é tudok mondan Hunyadi G után az elnök sátra a Weisz téren senki se csak véletlenül baj. Egyebekb mint a vádlot nyegteien vall vádbeszédében Barta Ignác, a hangsúlyozza, merésben van, a bíróságot, h és a beismerés Márton Józse bünösnek talál nyek figyelem és politikai ítélte.

— Megérte hónapi börtön nem lehet szer Az elítélt é

növeljem magam iránt a bizalmat, Károlyi Mihály nevét hoztam szóba, kinosan vettem észre, milyen gyöngye értékű ajánlólevéllel hozakodtam elő. Mondhatom, a bukaresti petróleumosok „L'Orient” című francia organuma, amelynek abban az időben szintén dolgoztam, és amely körülbelül annyira áll balra, mint a „Pesti Napló” Magyarországon, többet használt nekem ebben a pillanatban, mint összes többi megbízóleveleim együttvéve. Ez a kis ujság huzott ki akkor a kátyuból és segített rop-pant érdekes információkhoz. Ben Ami

Amikor a megtért büncs hat hónapi börtönt kap

(Cluj Kolozsvár, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék tárgyalótermében, a közönség részére fentartott padokon szépszámu tömeg szorongott péntek délelőtt. Az újonnan érkezők számára már alig akadt hely. Tizenegy tárgyalást tűztek ki aznapra, a beidézett vádlottak és a rengeteg tanu nagy figyelemmel hallgatják a névsor olvasását. Dr. Bohatier Sándor tanácselnök hangja végigdörög a termen, a jelenlévők egymásután jelentkeznek.

— Schmidt István! — olvassa az elnök.
— Nincs itt kérem! — áll fel az egyik tanu a hátsó sarokban. Tegnapelőtt találkoztam vele Marosvásárhelyen, mondtam neki, hogy ma tárgyalása van Kolozsváron, de ő azt felelte, hogy két nappal azelőtt nősült és nem jön.

— Igaza van — mondja kedélyesen az elnök — a mézeshetekben nem lehet őt megháborgatni...

Több apróbb ügy letárgyalása után egy közéleti, idegesarcu fiatalember áll fel az elnök szavára a szuronyos ör mellől és lehajtott fejjel, lassu léptekkel megy a bírósági pódium felé. Őt lépésre az elnöktől megáll s az elnök kérdéseire elmondja, hogy Márton Józsefnek hívják, dobrai születésű, 27 éves, kolozsvári lakos, mechanikus, legutóbb egy parkegyházban dolgozott, de azelőtt heteken keresztül nem volt munkája, ezernyolcszáz lej adósságot csinált, amelyet hatvanöt lej napi keresetéből nem tudott kifizetni. A hatvanöt lejből csak vacsorára és lakásra jutott, reggeliről és ebédre nem is álmodhatott. Az elnök felolvassa a vádiratot, amely szerint Márton József folyó év március 29-én délelőtt Weisz Miksa kereskedő Széchenyi-téri deszkarakatárába behatolva, ott mintegy négyezer lej értékű ruhaneműt zsákba csomagolt, mielőtt azonban eltávozhatott volna, észrevették és elfogták.

— Beismeri a lopást? — kérdi az elnök.
— Nagyságos elnök ur, — felelt szemlesütve a vádlott — beismerem, hogy a nagy nyomorúság bűne csábitott. Észrevettem, hogy senki sincs a közelben, egy harapófogóval két deszka aljáról kiszédtem a szegeket, a deszkákat felhajtottam és bebujtam a sátorba, ahol egy nagy krumplicsákot kiürítettem. A krumplicsákot azután több inget, más fehérneműt, harisnyát gyömöszöltem. Amire azonban kész lettem, már megbántam a dolgot és a tele zsákot ott-hagyva, kibujtam a sátorból és el akartam távozni. Nem mesze a sátorból azonban ez az uriember (Hunyadi Gábor tanura mutatott) feltartóztatott és rámkialtott, hogy mit keresek ott. Először félre akartam vezetni, de később őszintén bevallottam neki, hogy a ruhaneműt akartam ellopni a sátorból. Az uriember rendőrt hivatott és engem behoztak. Többet nem tudok mondani.

Hunyadi Gábor kereskedőt hallgatja ki ezután az elnök, aki előadja, hogy az ő deszkasátra a Weisz Miksáé mellett van. A Széchenyi téren senki sem őrzi a bezárt sátrakat, ő is csak véletlenül érdeklődött, hogy nincs-e valami baj. Egyebekben ugyanugy adja elő az esetet, mint a vádlott. Weisz Miksa, a károsult, lényegtelen vallomást tesz. Macedonescu ügyész vádbeszédében nem kér súlyos büntetést. Dr. Barta Ignác, a vádlott védője védőbeszédében hangsúlyozza, hogy mivel védenca teljes beismerésben van, nem kérhet felmentést, de kéri a bíróságot, hogy a vádlott nagy nyomorára és a beismerésre legyen tekintettel. A bíróság Márton Józsefet betöréses lopás büntetésében bűnösnek találta és az összes enyhítő körülmények figyelembevételével hathónapi börtönrre és politikai jogainak 3 évi felfüggesztésére ítélte.

— Megértette az ítéletet? A bíróság hathónapi börtönrre ítélte és azonkívül három évig nem lehet szenátor vagy képviselő...
Az elítélt és védője felebbtek az ítélet ellen.

Interjú ingadja a lapját

vettem akkor Istrati mellett, és gall szellemi

ikusok között)

...vívészeti miniszterel annak idején magyar folyóirat...
...tória-szállodában...
...zve ült az ágya...
...egyik legújabb...
...az akkori választások...
...szeméire...
...csapott meg...
...ban, ahol pesti...
...késztelenül...
...különös aggle...
...nyulának szintén...
...obájában. Akko...
...állis államférfitől...
...ni már nem is...
...gy Maniu egy...
...romását teszi. A...
...a parasztrubás...
...ak a Boulevardul...
...adott interjút és...
...emberből állott...
...ült és becsületes...
...sik pártban sem...
...olna talán men...
...lősről, aki azon...
...fekszik a törté...

ó és egy bey)

...éőbb horizonok...
...polyba utaztam...
...Claude Farrère...
...radiabban még...
...lág dolgairól való...
...an nem is alkal...
...ésre a politikát...

Daniel bey-el...
...erelnök kabinet...
...amelyből pom...
...ban milyen naiv...
...k a politikához...
...érgombos fekete...
...aként frissen töl...
...urbános szolgál...
...yeznek ők még...
...yelmében. Hogy...
...somat, az egyik...
...on lévő szovjet...
...teljhatalmu meg...
...el: nagyfoku bi...

k a sorok meg...
...az interjú is...
...ratnom és helyette...
...nak idején Bécs...
...a köröm csopor...
...akodásába, amely...
...is csak nagyon...
...ilágosítást kellett...
...és amikor, hogy

A magyar képviselők nem vesznek részt az iskolatörvény vitájában

Az iskolatörvény első parlamenti csatája. Rígu szenátor is azt vallja, hogy a zsidóknak nincs anyanyelvük

— Bukaresti munkatársunk esti telefonjelentése —

A szenátus mai ülése skandalummal kezdődik, amelyet Ferechide elnök provokált azzal, hogy nem engedte Cosoiu szenátort, a szenátus kvesztorát beszélni. Cosoiu ugyanis a liberális párt tagja volt és ma be akarta jelenteni a pártból való kilépését és a kvesztori állásról való lemondását.

Ezután áttérnek a napirendre, megkezdik a magánoktatásról szóló javaslat vitáját.

Costachescu parasztpárti kritizálja a javaslatot és elmondja, hogy ennek a javaslatnak a tulajdonképeni feltétele az volna, hogy a tanulási lehetőségeket kibővítsé,

ezzel szemben nehézségeket gördít a tanítás elé.

Még az egységesítést sem viszi keresztül, amit annyira hangoztat Anghelescu. A javaslat két módszert tartalmaz. Az egyiket a regát részére, a másikat pedig indirekte Erdélyre.

Rígu liberális polémiába bocsátkozik Costachescuval és rámutat arra, hogy a javaslat tiszta képet alkot a magánoktatás terén, amelyen eddig valóságos káosz uralkodott. Azt hiszi, hogy jó időben jött a javaslat és lehetővé teszi az iskolák ellenőrzését az állam részéről. Véget vet a katolikus és irredenta propagandának.

Előnye az, hogy a zsidó iskolákban a román nyelv tanítását tette kötelezővé, mivel a zsidóknak nincs anyanyelvük,

viszont a többi kisebbségi iskolákban megengedi az anyanyelv használatát.

Pál István magyar szenátor a következő nyilatkozatot olvassa fel a romániai kisebbségi egyházak nevében:

A javaslat tartalma és ahogyan a vitája folyik, nélküli az ilyen fontos javaslat tárgyalási módszerét. A javaslat hiányos és egyáltalán nem veszi figyelembe a kisebbségi oktatási rendszert. Tiltakozik az ellen, hogy a javaslat részletes megvitatását lehetlenné teszik, azáltal, hogy a javaslat vitájának idejét rövidre szabták. A javaslatra akkor mondták ki a sürgőséget, amikor az egyházak reprezentánsai távol voltak a szenátusból és ez lehetlenné teszi,

Prónay Pál tanukihallgatása a Léderer-ügyben

Sikkasztással és hamisítással vádolja Léderert. Izgalmas szembesítés. „Nem tudom, honnan veszed ezt a históriát”

(Budapest, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Léderer-per mai tárgyalásán az elnök elsőnek Léderert szólítja elő, aki a következőképen mondja el a gyilkosságot:

— Délután kint voltam a városban. Este hazamentem és feleségemmel együtt vacsorához ültünk. A feleségem ekkor hirtelen rám támadt, hogy

gyáva vagyok és hogy miért nem végzek Kudelkával,

akinek rengeteg pénze van és amivel mindent meg lehet vásárolni, még az asszonyi becsületet is. Vacsora után megérkezett Kudelka. Egy darabig beszélgettünk, azután, minthogy ott akart aludni, bevezettük őt az egyik szobába, ahol levetkezett és ingben ledült a díványra.

Elnök: Maga ezután bement és közvetlen közelből föbelötte.

Léderer: Lehetséges. Annyira izgatott voltam, hogy már nem emlékszem erre. Csak annyit tudok, hogy a gyilkosság után kimentem a konyhába és azt mondtam a feleségemnek: „Végeztem vele”. A feleségem nem mert átmenni a másik szobába. Sirni kezdett és jajveszékelt. Erre őt is le akartam löni.

Izgalmas jelenet következik. Az elnök utasítást ad a fegyöröknek, hogy vezessék be Léderernét.

Az asszony sápadtan belép. Az elnök szembeállítja Lédererrel, aki lehajtja a fejét és nem mer az asszonyra nézni. Lédererné büszke fejtartással áll vele szemben.

Elnök: Léderer, mondja a szemébe a fele-

hogy az illetékesek jelen legyenek a javaslat vitájánál.

Mindezek után sajnálattal konstatom, hogy nem vehetünk részt a javaslat vitájában, amelyet ránkötözték a javaslatnak tekintünk.

Fentartjuk a jogot arra, hogy további álláspontunkra nézve ezután határozzunk.

Fülöp Béla magyarpárti szenátor, aki hosszabb beszédre készült, a magyar párttól kapott sürgős instrukciója alapján csak arra szoritkozik, hogy a magyar párt hasonló tartalmu deklarációját felolvassa.

Hancu liberális dicséri a javaslatot,

mely megadja a lehetőséget, hogy a magyar kisebbségek elsajátítsák a román nyelvet.

Az éjjeli ülésen Balázs Ernő szenátor fogja beszédét elmondani.

A kamara ülésén Joanicescu felhívja a kormány figyelmét arra, hogy Ilfov megyében nehézségeket gördítenek az ellenzéki pártok vasárnapi közgyűlése elé.

Bratianu Vintila válaszában kijelenti, hogy a kormány nem foglalkozik az ellenzéki pártok vasárnapi manifesztaációjával.

Pavel Brotoeanu: nem igaz!

Bratianu Vintila:

az ellenzék, amely egyesült Sterével...

Erre óriási láрма keletkezik. A rend helyreállta után Bratianu Vintila felvilágosítja a Házat, hogy a minisztertanács foglalkozott ugyan a vasárnapi nagygyűléssel, azonban az ostromállapotra vonatkozó részével. Nem gördítünk akadályokat a gyűlés megtartása elé.

Ezalatt megjelenik Bratianu Jonel miniszterelnök, hogy felolvassa az ülészakot meghosszabbításáról szóló királyi dekrétumot. Az ellenzék óriási lármát csap:

Nem meghosszabbítani, feloszlatni kellene a Házat.

Poecereg, gyilkosok! A tumultus 15 percig tart. A liberálisok tapsolnak, az ellenzék veri a padokat, úgy, hogy az elnök kénytelen az ülést 10 percig felfüggeszteni.

ségének, hogy ő bujtotta fel magát a gyilkosságra!
Léderer, anélkül, hogy felvetné a szemét, siri hangon mondja a felesége felé:

— Te akartad megmérgezni ópiummal Kudelkát.

Lédererné (németül): Nem igaz. Nem tudom, honnan veszed ezt a históriát!

Elnök: Ugy-e, először a fejét vágják le?

Léderer: Azt hiszem. Már nem emlékszem. Borzasztóan undorodtam.

Elnök: Honnan volt gyakorlata a feldaraboláshoz?

Léderer: Amikor élelmezési tiszt voltam, láttam, hogyan darabolják fel a levágott marhákat.

Ezután egy rendkívül érdekes tanu következik: Prónay Pál, aki Léderer felet-

tése volt.

Prónay elmondja, hogy Léderert eleinte csendes és kötelességtudó embernek ismerte.

Később azonban kiderült róla, hogy az élelmezés körül visszaéléseket követett el és a kaszszakönyvet meghamisította. Arról azonban, hogy résztvevett volna a forradalmi atrocitásokban, nincsen tudomása.

Léderer: Nem igaz, én nem hamisítottam.

Majd Demján Árpád kertész, aki Léderernek a vizsgálati fogság alatt cellatársa volt, hallgatják ki.

— Léderer megvallotta nekem, hogy Kudelkát, aki a feleségével viszonyt folytatott, alvasközben föbelötte és az asszony segítségével feldarabolta.

A tanúhallgatások ezzel befejeződtek. Az elnök ismét Léderert szólítja és részleteket kérdez a gyilkosság felől. Léderer azonban, rendkívül halk hangon, állandóan arra hivatkozik, hogy nem emlékszik a dolgokra.

Elnök: Ha nem vall, újra szembesíteni fogom a feleségével.

Léderer (sirva):

Nem tudok szembenézni vele.

Elnök: Hát emlékszik?

Léderer: Nem... Nem emlékszem.

Néhány pillanatig most úgy látszik, mintha megbánta volna, hogy mindent a feleségére tolt. Az elnök újabb kérdésére azonban ismét kijelenti, hogy úgy hiszi, a felesége adta neki a bárdot és a konyhakést.

Elnök: Nem azt kérdezem. A felesége bujtatta-e fel magát Kudelka meggyilkolására, vagy sem?

Léderer rendkívül zavart lesz és nem tud egyetlen szót sem kiejteni.

Léderer né ezután szemébe mondja férjének, hogy amikor ő Csepelről visszaérkezett, Kudelka még nem feküdt a diványon, hanem a konyhában beszélgetett vele.

Elnök: Emlékezzék csak jól vissza. Léderer azt állítja, hogy mikor Csepelről hazaérkezett,

Kudelka már a pamlagon feküdt, maga pedig ruhástól végigdől mellette.

Léderer né: Ez nem igaz.

Elnök: Léderer azzal védekezik, hogy maga bujtatta őt fel Kudelka meggyilkolására.

Léderer né: Ez sem igaz.

Elnök: Akkor miért ölte meg a férje Kudelkát?

Léderer né: Ez előttem is teljesen érthetetlen.

Az elnök erre ismét elrendeli a szembesítést. Mindegyik szemébe mondja a másiknak állítását.

Elnök: Ki húzta le Kudelka ujjáról a gyűrűt?

Léderer né: Én nem.

Elnök: Az ura azt állítja, hogy maga húzta le.

Erre ismét szembesítés következik, amely-nél Léderer kijelenti, hogy már nem emlékszik, vajjon a felesége húzta-e le a gyűrűt. Tény az, hogy amikor ő visszament a szobába, a gyűrű már nem volt Kudelka kezén.

Elnök: Hogyan történt a feldarabolás?

Léderer né: Nem tudom, nem voltam ott.

Elnök: Az ura azt mondja, hogy a fejnek a törzstől való eltávolításánál maga is segédkezett.

Léderer né: Nem igaz.

A tárgyalást holnap folytatják.

Kisiklott a moszkva-rigai expressz

(Bucuresti-Bukarest, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Moszkvai jelentés szerint tegnap a moszkva-rigai expressz kisiklott. A halottak száma 14, a súlyos sebesülteké pedig 30. Az első- és másodosztályú fülkék, valamint a hálókocsik teljesen összetörték. Az utasok között volt egy angol küldöttség is s ezért azt hiszik, hogy a vasuti szerencsétlenség merénylet műve volt.

Muley Hafid szultán nyomorban

A nagypompájú madridi bevonulás után a zálogházakig. Marokko szultánjának Franciaország adott menedékhelyet

(Páris, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Érdekes utas lépte át nemrég a francia határt Hendaye városka mellett. A vámőrök szinte megijedtek a porköpenyeges idegen sötétbarna arcától és vad szemétől. Aztán amikor az utas igazoló írásait átnézték, belátták, hogy ez az ember jogosan sötétbarna és vadtekintetű. Az idegen ugyanis nem volt más, mint Muley Hafid, a detronizált marokkói szultán, a legfényűzőbb keleti udvar egykori uralkodója.

A volt szultán mint oltalom-kereső utazott Franciaországba s a párisi lapok most úgy emlékeznek meg róla, mint a hazatérő tékozló fiúról, akinek megbocsátolták a bűneit, amiket a franciák ellen elkövetett.

Annak idején nagy izgalmat keltettek világszerte a marokkói események, amelyek már akkor kis híjja, hogy lángra nem lobbantották a világháborút. A versengő európai hatalmak a híres algezirasi értekezleten egyeztek meg, biztosítva Marokkó önállóságát. De Muley Szolimán szultán fivére, Muley Hafid, lázadást szított bátyja ellen. A felkelők megölték egy francia orvost, ami Franciaországot beavatkozásra bírta. Stanley tábornok vonult be Marokkóba, Muley Hafid pedig szultánna prókramáltatta magát s trónját vad vérengzésekkel és kegyetlenkedésekkel igyekezett megszilárdítani.

Am ha Muley Hafid el is ismerte az idegen fenhatóságot: nem úgy alattvalói, a függetlenségre törő barbár törzsek. Mint ahogy Muley Hafid a bátyja ellen, úgy ellene most az öccse. Muley Juszuuf bontotta ki a lázadás zászlaját s bátyját, az uralkodót, le is taszította trónjáról...

Ekkor Muley Hafid exotikus pompával ragyogó tengeri palotájából Madridba költözött. A spanyolok rendkívüli érdeklődéssel vették körül az exotikus fejedelmet, megbámulták drágaköveit, automobiljait, lovait és kutyáit, — mert Muley Hafid eleinte ép oly pazarul élt Madridban, mint egykori országa székhelyén. Még afrikai szépségekkel teli háremét is magával hozta. De aztán vége lett az automobiloknak, lovaknak, kutyáknak, háremhölgyeknek. Muley Hafidnak lassanként mindenét el kellett adogatnia. Eleinte ott volt XIII. Alfonzó estéin, vadászatán, a katonai parádékon, a főváros ünnepein, esténként a páholyban és azután a legelőkelőbb mulatók különszobáiban, ahol afrikai

szépségek helyett spanyol szépségek vették körül. Nem hiányzott a kártyabarlangokból sem — m sem természetesebb, hogy így vagyoni romlása mihamarabb elkövetkezett...

A francia kormány ekkor lépéseket tett, hogy visszavigye a szultánt Tangerbe s biztosította őt Franciaország támogatásáról. De tanácsadói Muley Hafidot lebeszélétek az ajánlat elfogadásáról. A németek is megkérnyézték: megígérték, hogy visszasegítik trónjára. Menjen vissza hazájába, álljon a felkelők élére, akik német segítséggel bizonyára újra megszerzik neki az elvesztett koronát.

A terv megért a megvalósulásra. Muley Hafidot Zeppelinen akarták elszállítani Barcelonából, de ez nagy feltűnést keltett volna. Tehát egy német tengeralattjárót bocsátottak rendelkezésére. Muley Hafid már meg is érkezett Barcelonából a kikötőbe, de akkor visszaretent:

— Nem, mondotta, a világért sem bizom magamat erre a szörnyeteg gépre...

Most aztán a francia után a német kormány is levette róla a kezét. Amire a hajdani szultán, mérhetetlen kínos ura, a zálogházra szorult.

Az volt a jövedelmi forrása, amely lassanként mindenét fölemésztette, hogy alig maradt rajtaválójánál egyebe.

Végös szűkségében első pártfogójához, Franciaországhoz fordult. Hivatkozott arra, hogy ő írta alá 1912-ben a szerződést, mely Marokkót francia fenhatóság alá helyezte. Ben Ghabrit, Marokkó párisi követe vette kezébe az ügyet és sikerült is kieszközölnie, hogy a francia kormány megbocsátott hiteltelen pártfogoltjának. Versailles mellett egy kis villát jelöltek ki az exszultán lakóhelyéül, ahova Muley Hafid már meg is érkezett. Egy bérelt autón jött a határon át. És a vámtörvényeknek nem sok munkát adott a szultán podgyászainak átvizsgálása, mert Muley Hafid minden vagyona elfért egy kis kézitáskában.

— Ujból éhségstrájkot kezdenek a kommunista vádlottak. Bukarestből jelentik: Múltán a kommunista vádlottak azon kérése, hogy a per tárgyalását újabb tanúk kihallgatásáig elhalasszák, nem talált meghallgatásra, a kommunista vádlottak ismét éhség- és szomjúságstrájkot proklamáltak.

Friedemann Adolf dr. erdélyi körútja

Szatmár, Nagybánya és Máramarosziget az első stációja

(Cluj-Kolozsvár, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint tegnapi számunkban is jeleztük, dr. Adolf Friedemann, a londoni Keren Hajjeszód direktóriumának kiküldöttje a napokban újból Erdélybe érkezett. Még élénk emlékezetében áll az erdélyi zsidóságnak az a minden várakozáson felüli hatása, melyet ezen kiváló zsidó vezetőférfiú első erdélyi útja alkalmával országszerte kiváltott. Annak a nagy eszmének, melyet a Keren Hajjeszód, mint az országépítés legfontosabb eszköze, képvisel, alig is akadhat méltóbb szószólója és képviselője, mint Adolf Friedemann.

Herzl küzdőtársa

Adolf Friedemann még a Herzl-korabeli első cionista avantgárdához tartozik. Herzl Tivadarnak barátja és küzdőtársa volt és mellette állott a cionista mozgalom bölcsőjénél az első heroikus küzdelmek idején. Így a cionizmus egy olyan korszakának reprezentánsa, mely ma már majdnem a történelemé, de egyben felelevenítője a nagy lelkes korszaknak, közvetlen megörzője a Herzli tradícióknak és Herzli nagyvonalúságnak. Végigkísérte a halhatatlan vezért, mint hűséges küzdőtárs tüneményes életpályáján és mikor ez tragikus végéhez ért, hirdetője lett a halálán túl is, mint legjobb biográfusa és mikor megérte a Herzli álom beteljesedését, az első országépítők közé állott és vállalta az országépítés legnehezebb munkáját: a Keren Hajjeszódot.

Az első erdélyi ut sikerei

Talán ezek a kapcsolatok Herzlhez és Herzl heroikus korához magyarázzák azt a megragadó szuggesztív erőt, mely belőle árad és mely első erdélyi útjának nagy sikerét biztosította. De hozzájárulnak ezen kapcsolatokhoz még egyéniségének ritka értékei: az abszolút „Europäer“ megnyerő modora, univerzális tudás, jól szabályozott és lüktető temperamentum, mely elsőrangú szónokká teszi. Mint minden igazán nagy egyéniség, ő nem kimondott pártember és meg tudja értetni magát minden pártárvallatu hallgatóval. Ő volt az első, akinek sikerült az erdélyi zsidóság minden rétegét meggyőzni arról, hogy Palesztina felépítésének ügye egyetemes zsidó ügy és nem egy párt ügye. Ő volt az, aki az asszimiláns zsidóság legjobbjait is megnyerte a Keren Hajjeszód országépítő munkája részére. Az ő munkája révén vált az erdélyi Keren Hajjeszód komoly és számottevő mozgalommá, mely bekapcsolja ez ország rész zsidóságát a palesztinai felépítő munkába és mely megszerzi a mi számunkra is a honfoglalásban való részvétel és részesülés morális jogát.

A mostani körút programja

Dr. Friedemann első útja alkalmával a nagyobb zsidó centrumoknak csak egy részét látogathatta meg. Másirányu küldetése elszólították Erdélyből mielőtt körútját befejezhette volna. Az erdélyi Keren Hajjeszód kuratóriumának ismételt intervenciók útján sikerült a londoni központtal kieszközölni, hogy dr. Friedemannt újból Erdélybe küldje, hogy megkezdett munkáját folytassa. Ez alkalommal az észak fekvésű városokba látogat el. Szatmár, Nagybánya, Máramarosziget, Dés és Beszterce lesznek a turné első állomásai. Később Gyulafehérvár, Medgyes és Nagyszében kerülnek sorra. Az a lázas készülődés, mely e városokban a nagy vendég érkezését megelőzi, arra a biztos reményre jogosít, hogy dr. Friedemann a zsidó vezérhez és Herzl barátjához méltó fogadtatásban fog részesülni. Ez a méltó fogadtatás pedig csak abban állhat, hogy minden zsidó közösség, amelyet dr. Friedemann, mint épülő országunk és halhatatlan Herzlünk kiküldöttje meglátogat, felismeri kötelességeit a zsidó jövővel, gyermekeivel — önmagával szemben.

* Oradea-Maren hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéz az Uj Kelet nagyváradi képviselője, Blum Zsigmond. (Ezredévi emlék-tér) Parcul Eminescu 2. sz. (Ernyőzet).

Az Uj Kelet az egy-ság napilapja. Szerkesztők: Giszka Felelős szerkesztő: Előfizetési árak: 240 lei, félév. Az Uj Kelet cikkei megjelölésével.

Utöknek ad
Tépöknek
Romjaim f
Utlem a m
Jaj, nehéz,
Jó ököl ten
S mégis:
Utöknek ad
Senkit se t

Mi haszna
Nem fajni
Erok és na
S én is cs
Egyszer ca
S nem tud
Amiket ka
Vagy tán
Az, amit s

— Ferechid
vonul a politika
rechide, a szenát
33-ik születési é
chide születésna
rális banketten
vonul a politika
hogy ezen a b
tesz arról, hogy
mány hatalmon.

— Működés
ság könyvtára.
Barisszia kulturbi
zsidó könyvtár, a
zsidó közönségnek
kivánja szolgálni.
több mint 2000
csupa válogatott é
képviselve a mag
irodalmon kívül a
dis és angol nyelv
iratkozni a Calea
levő irodahelyiség
3-tól kezdve szom
könyvtár vezetősé
felelőleg a beirat
totta meg. Köny
heti három lej fiz
elősegítésében na
lyceum főigazgató
teljesen ingyen h
A könyvtár vezet
Gombos urnak, a
könyvadománnyal

— Bulgária
Bukarestből jele
letében tegnap
viselő, aki mint
konferenciában,
a véleménye, ho
sezvizmus veszély
látni a konszolid
dezte, nem folyi
rudzsza visszacsat
a következőket
egyetlen ember,
gondolna. Minde

— A közpo
központi rendőrsé
akiket a jelenleg
megkárosított, hog
bűnügyi osztály v

Figyeljen
ne tévessze össze

Jó anya kis gyermekét HÖFER hintőporral, krémmel, szappannal ápolja

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bensági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat
 5685 Ijár 22
 Szidra: Böhar,
 Böchukhotaj
 1925 május 16

Ütöknek adtam a hátam,
 Tépöknek adtam az arcám
 Romjaim fölött is bátran,
 Ütem a magam rom sorsán
 Jaj, nehéz, hogy magát tartan
 Jó ököl tenyerbe nyissa
 S mégis:
 Ütöknek adtam a hátam,
 Senkit se ütöttem vissza.

Mi haszna volt az egésznek
 Nem fájni töretett testtel,
 Erők és napok enyésznek
 S én is csak lerogyok egyszer.
 Egyszer csak mégis lekések
 S nem tudom, mi fáj majd jobban,
 Amiket kaptam: verések,
 Vagy tán
 Az, amit sohasem adtam.

a. b.

— **Ferechide, a szenátus elnöke visszavonul a politikától.** Bukarestből jelentik: Ferechide, a szenátus elnöke a napokban tölti be 83-ik születési évét. Beavatottak szerint Ferechide születésnapja alkalmából rendezendő liberális banketten be fogja jelenteni, hogy visszavonul a politikai élettől. Arra is számítanak, hogy ezen a banketten precíz nyilatkozatot tesz arról, hogy meddig marad a liberális kormány hatalmon.

— **Működésben a kolozsvári zsidó ifjuság könyvtára.** A kolozsvári Hitachdut Aviva-Barisszia kulturális bizottságának vezetése alatt működő zsidó könyvtár, amint az Uj Kelet már megírta, a zsidó közönségnek könyv- és kultúrkövetelményeit kívánja szolgálni. A zsidó ifjuság könyvtára már több mint 2000 könyvvel rendelkezik. A könyvek csupa válogatott értékes művek. Nagy számban van képviselve a magyar nyelvű tudományos és szépirodalom kívül a héber, német, olasz, francia, jiddis és angol nyelvű irodalom is. A könyvtárba beiratkozni a Calea Regele Ferdinand 48. szám alatt levő irodahelyiségben lehet (udvar, 6. sz. ajtó) d. u. 3-tól kezdve szombat és vasárnap kivételével. A könyvtár vezetősége kulturális célkitűzésének megfelelően a beiratkozási díjat csak 50 lejben állapította meg. Könyvhasználati díjképpen kötetenként heti három lej fizetendő. A könyvtár megnyitásának elősegítésében nagy szerepe van a Tarbut zsidó lyceum főigazgatójának, aki a könyvtár részére teljesen ingyen helyiséget bocsátott rendelkezésére. A könyvtár vezetősége ezután is közönetet mond Gombos urnak, amely huszonnyolc-kötetes értékes könyvadománnyal gazdagította a könyvtár vagyont.

— **Bulgáriában mindenki békére vágyik.** Bukarestből jelentik: A bolgár követség épületében tegnap Grigoria Vasilieff bolgár képviselő, aki mint megfigyelő résztvett a kisanant-konferenciában, előadást tartott Bulgáriáról. Az a véleménye, hogy Bulgáriában elmúltak a bolsevizmus veszélyes napjai s ezután hozzá lehet látni a konszolidációhoz. Egy újságíró azt kérdezte, nem folyik-e agitáció Bulgáriában Dobrudza visszacsatolása érdekében. Vasilieff erre a következőket mondotta: Bulgáriában nincs egyetlen ember, aki Dobrudza visszaszerzésére gondolna. Mindenki békére vágyik.

— **A központi rendőrség felhívása.** A központi rendőrség felszólítja mindama egyéneket, akiket a jelenleg letartóztatásban lévő Léb Miksa megkárosított, hogy 24 órán belül jelentkezzenek a bünygyi osztály vezetőségénél.

Tizévi börtönre ítelték a gyilkos orosz operaénekeket

Izgalmas főtárgyalás az ujvidéki törvényszéken

(Ujvidék, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Páratlanul érdekes szerelmi dráma hőse állott gyilkossággal vádolva szerdán az ujvidéki törvényszék előtt. A vádlottat Timotiev-Georgiev Mihailónak hívják, volt kozáktiszt a cári hadseregben, az ujvidéki orosz kolónia tagja. Timotiev a múlt év novemberében agyonlőtte Kanarevszki Mihailovic Georgiet, az orosz kolónia egyik másik tagját. A vádlott a gyilkosságot azért követte el, mert az orosz kolónia egyik nőtagját, Slovackaja Galinát, akibe halálosan szerelmes volt, Kanarevszki erőszakkal a hatalmába kerítette.

Az elnök kérdéseire a vádlott elmondotta, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert Kanarevszki a gonosz életelvek megtestesítőjét büntette meg, aki nyiltan az ördög szolgájának vallotta magát és satanista elveiből különben sem csinált titkot. Ez a férfi megbecsületette azt a nőt, akit ő határtalanul szeretett: Slovackaja Galinát. Amióta Slovackaja Galina elmondotta neki Kanarevszki cselekedetét, azóta folyton égette lelkét ez a gyalázat. De Kanarevszki gunyt üzött legszentebb fájdalomából és valósággal tüntetett cselekedetével. Külön jegyzéket vezetett áldozatairól és ezzel léptenyomon kérkedett.

Az elnök újabb kérdésére elmondja, hogy nem emlékszik, hogyan követte el cselekedetét, mert azon a végzetes napon, melyen a „Russka Citaonica“ nevű orosz vendéglőben lelőtte Kanarevszkit, teljesen ittas állapotban volt.

A vádlott vallomása után Slovackaja Galinát hallgatja ki tanuként a bíróság. Amikor Slovackaja a terembe lép, a vádlott merően rászegi tekintetét. Slovackaja Galina zárt társaságban volt.

— **Házasság.** König Margit és Serbu Sándor hód 24-ikén tartják esküvőjüket Tg.-Muresen (Str. Gen. Grigorescu 14.), ahová ismerőseiket ezután is meghívják.

— **Eljegyzés.** Roz Ilonka Zilah és Lázár Mór Bánffyhungad jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Átszervezik a légi hadsereget.** Bukarestből jelentik: A hadsereg vezérfelügyelői ma délelőtt Károly trónörökös elnökletével ülést tartottak a légi hadsereg átszervezése ügyében. Elfogadták a kiküldött bizottságok előterjesztéseit, melyek alapján a repülőszereket teljesen a nyugati repülőszerekek módszerével átalakítják. Felemelik a repülésnél elhaltak után fizetendő nyugdíjat és a repülőilletéket. A repülőilleték óránként 50 lej volt, ezután 100 lej lesz.

— **Megkezdtek Cocea dinasztia-rágalmazási perének tárgyalását.** Bukarestből jelentik: Cocea ismert publicistának dinasztia-rágalmazási pere ma kerül tárgyalásra. Miután Cocea már több ízben megidéztek és nem jelent meg, tegnap elővezették. Ha ma elítélik, továbbra is fogva marad.

— **Vasárnap avatják fel az öngyilkos diák sirkövét.** Fellner Bertholdnak, a tragikus véget ért zsidó orvostanhallgatónak emlékére kollegái összegyűjtött filléreikből sirkövet vásárolnak, amelyet vasárnap délelőtt 10 órakor fognak felavatni a kolozsvári ortodox zsidó temetőben. A kolozsvári zsidó diákok ezután hívják meg a város zsidó lakosságát erre a kegyeletes ünnepségre.

— **Módosítják az igazságszolgáltatás gyorsításáról szóló javaslatot.** Bukarestből jelentik: Az ügyvédek országos kongresszusán Dobrescu elnök bejelentette, hogy Marzescu ígéretet tett arra, hogy az igazságszolgáltatás gyorsításáról szóló javaslat ominózus 37. paragrafusát módosítani fogja.

— **A „Magyarság“** Olajos Domokos politikai hetilapja szombaton délben, a rendes időben jelenik meg. A legújabb szám is telve van friss politikai, társadalmi és irodalmi cikkekkel, riportokkal. A „Magyarság“ a kisebbségi politikának harcos szóvivője s minden számában a hivatalos kisebbségi magyar politika tükröképét tartja az olvasó felé, tehát nem hiányozhatik egyetlen, a kisebbségi politika iránt érdeklődő család asztaláról sem. Kapható minden elárúsító helyen. Ára 5 lej.

* **Orvosok ajánlják — Purgót** — eredeti dobozban. (5)

gyalást kér, amit a bíróság el is rendel. Ezután Slovackaja egyik barátnőjét hallgatják ki, aki azt vallja, hogy a leány sokat sirt Kanarevszki miatt és valójában Timotievicet szerette. A többi tanuk is kedvezően vallanak Timotievicre vonatkozólag. Elmondják, hogy Kanarevszki állandóan hangoztatta, hogy minden nőt meg kell rontani. Timotievicet vallásos embernek ismerték.

A tanukihallgatás után a perbeszédre került a sor. Az államügyész előre megfontolt szándéku gyilkosság büntetésében kéri bűnösnek kimondani a vádlottat, aki a rendőrségen beismerte, hogy előre megfontolta cselekedetét. Az ügyész szerint Slovackaja esetében sem lehet erőszakot látni, mert első hívásra elment Kanarevszki lakására és fél hónappal az állítólagos erőszak után, újra meglátogatta az erőszakos férfit.

A védő arra hivatkozott, hogy mikor a vádlott bement az orosz vendéglőbe és ott látta Kanarevszki gunyos arcát, mögötte pedig a buskomor Ganát, elborult előtte a világ és önkívületében lötte le a csábítót.

— **Mi** — mondotta a védő — nem értjük meg az orosz néplelket, amelyben két világ: a szanizmus és a dosztojevskijizmus folytat harcot egymással. Éppen ezért nem ítélkezhetünk könnyelműen Timotievic felett.

Este 8 órakor hirdette ki a bíróság az ítéletet, amely szerint a bíróság Timotievicet szándékos emberölés miatt tizévi börtönre ítéli. Az ítélet kihirdetése után a vádlott a földre vetette magát és zokogva kiabálta: Galina! Galina!

A védő felebbezést jelentett az ítélet ellen.

— **Összeül a kamara fegyelmi bizottsága.** Bukarestből jelentik: A kamara fegyelmi bizottsága holnap összeül, hogy egyes képviselők immunitási jogának felfüggesztése iránti kérvények felett határozzanak. Elsősorban Franasovici kiadásáról lesz szó.

— **Közvetlen vasúti kapcsolat Németország és Törökország között.** Bukarestből jelentik: Németország és Törökország között közvetlen kapcsolat fog ismét létrejönni. A közvetlen vonatjárat Ausztrián, Jugoszlávián, Románián, Bulgárián keresztül fog vezetni Törökországhoz. Ebben az ügyben az érdekelt államok képviselői közelebből vasutügyi konferenciára ülnek össze Bukarestbe.

— **Két képviselő kilépett a liberális pártból egy prefektus visszaélései miatt.** Bukarestből jelentik: Juca liberális képviselő tegnap interpellálni akart a vasamegyei prefektus visszaéléseiről. A liberális párt azonban idejében közbelépett és megakadályozta az interpellációt. Juca levonta a konzekvenciákat és bejelentette a liberális pártból való kilépését. Vele szolidaritást vállalt Cosoiu vasamegyei szenátor is, aki a szenátus tegnapi ülésén bejelentette, hogy kilép a liberális pártból. Mindketten ma már az ellenzéki képviselők között fognak helyet foglalni a kamrában.

* **Érdekes vendége** van néhány nap óta Kolozsvár zsidóságának. Deutsch Mózes, aki eredetileg erdélyi származású, de már ifjkorában kivándorolt Palesztinába, ahol Szafed városában élt harminc éven át, tegnap Kolozsvárra érkezett. Deusch Mózes egyik tekintélyes talmudistája Palesztinának és gyógykezelése céljából jött Kolozsvárra. Néhány napi itartózkodása alatt szívesen ad felvilágosítást mindazoknak, akik ügyeikben hozzá fordulnak. Lakása Kémálalja-utca 23. szám alatt van.

* **Értesítés.** Tisztelettel értesítem t. vevőimet, hogy Calea Reg. Ferdinand 32. sz. alatt, a Vashid mellett, külön szabóságot nyitottam. Minden törekvésem odairányul, hogy vevőimet a legpontosabb kiszolgálással, elsőrendű munkával és méltányos árakkal a legmesszebbmenőleg kielégítek. Kérem tehát további szíves pártfogásukat és vagyok szolgálatkész hívuk Dávid Áron.

* **Biztosítsuk életünket és vagyunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselet az ország minden helységében.**

* **Nagy** hideg szél és rossz idő károsan hatnak a gyöngéd arcúakra. Ha mosdóvizünkbe eredeti Mack's-féle Kaiser Boraxot keverünk, megvédjük a bőrt a káros behatásoktól.

Figyeljen a címre, ne tévessze össze hasonló névvel!

F. Markovits, ékszerész
Wesselényi M.-u. No 20.

Mindenki meggyőződhetik, hogy ajándéktárgyait, arany, ezüst és brilliánsárukban — legolesóbban nálam szerezheti be.

Győződjék meg,
 hogy
 nem reklám, de valóság az, hogy

**üzletátépítés
 miatt**

a

RENAISSANCE

női divatruházban — Cluj
Cal. Reg. Ferdinand 15.

Gyári áron

árusítanak el a raktáron
 levő összes áruk:

I-a chiffon	Lei	34
Creppek		35
100 cm. széles epongeok		79
110 cm. széles grenadin, divat- mintákban		89
Liberti batisztok, minden színben		67
I-a nyers selyem		195
Stb. Stb. Stb.		

Lloyd 3246

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne
 sajnálja az utat
Marosvásárhelyre és tekintse
 meg a
SZÉKELY ÉS RÉTI
 ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermeit,
 asztalosok furnázásukat legelőcsőbben itt szerzhetik be

Zsák Mindennemű célokra
 legelőnyösebben beszerezhető
Ponyva **Albala Izsó**
 Timisoara
 Piata Train No 2

Dr. GOLDBERGER EDE
 szakorvos, bőrgyógyászati rendelőjét
 Cluj, Str. Saguna (Bartha Miklós-u.)
 5. sz. alá helyezte át.

Félixfürdő
 kóser étterme
 vezetését átvette **Sámuiné, a**
Carei-Marei vendégőse. A köz-
 ismert elsőrendű konyhájával a legké-
 nyesebb igényű vendégeket is ki fogja
 elégíteni. Elvállalja lakodalmi és alkalmi
 társas ebédek szervizelését.

KÖZGAZDASÁG

Milyen új rendelkezéseket tartalmaz a kamarai törvény

Írta: Dr. Kiss Béla a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara titkára

I.

A kereskedelmi és iparkamarák reorgani-
 zálásáról szóló törvény mélyreható és rendkívül
 fontos új intézkedéseket tartalmaz, melyeknek
 megismerése nagy horderővel bír minden olyan
 tényező számára, akinek bármilyen kapcsolata
 van, vagy lehet közgazdasági életünknek eme
 fontos intézményeivel. Eppen ezért a törvény
 rendelkezéseit úgy fogjuk ismertetni, hogy a
 régi kamarai törvénytől eltérő újításokat kiemel-
 jük oly módon, hogy a régi és az új törvény
 között párhuzamot vonjunk.

Cél, létesítés, kerületek

A kereskedelmi és iparkamarák, a kereske-
 delem és ipar érdekeinek előmozdítására hiva-
 tott közintézmények jogi személyiséggel vannak
 felruházva és arra hivatottak, hogy a gazda-
 sági fejlődéshez hozzájáruljanak. A kamarák
 minisztertanácsi határozat alapján a Kereske-
 delmi és Iparkamarák Szövetségének meghall-
 gatása után királyi rendelettel létesítettek,
 ugyanilyen módon állapítják meg azok kerüle-
 tét is. A kormány a kereskedelem és ipar ér-
 dekeinek szem előtt tartásával minden megye
 székhelyén létesíthet kamarát. Teljesen új intéz-
 kedés az utóbbi.

Hatáskör

Hatáskörük az új törvény szerint nagyjában
 ugyanaz, mint volt, új rendelkezések a követ-
 kezők:

A kereskedelmi szokások összegyűjtése az
 ipari és kereskedelmi minisztérium által jóvá-
 hagyott szabályzatok szerint.

Kezdeményezhetnek, vagy részt vehetnek
 kamarák, társaságok, vagy konzorciumok léte-
 sítésében, amelyeknek célja különböző kereske-
 delmi, vagy ipari érdekű munkálatok végrehaj-
 tása, avagy értékesítése (kikötők, szabad zónák
 a kikötőkben, belföldi hajózási csatornák, vagy
 egyéb szárazföldi, tengeri, folyami és légi utak
 és közlekedési szolgálatok.)

Létesíthetnek és igazgathatnak önállóan a

† Az új italmérsi törvényjavaslat el-
 len. Bukarestből jelentik: Az új italmérsi tör-
 vényjavaslatl kapcsolatosan, mióta annak sérel-
 mes intézkedései ismeretesek lettek, a regáti
 és fővárosi érdekeltek kereskedők állandó perma-
 nenciában vannak. Tegnap újabb értekezlet
 volt a Transilvania termében, amelyen megbe-
 szélték azokat a módosításokat, hogyan lehetne
 eredményesebben küzdeni a javaslat törvénye-
 sítése ellen. Elhatározták, hogy nagyarányu
 propagandát fejtenek ki a Bukarestben rövid
 időn belül összehívandó országos kongresszus
 érdekében.

† Eltörlik a külföldi vasuti kocsik után
 fizetendő illetéket. Bukarestből jelentik: A
 kormány elhatározta, hogy az export meg-
 könnyítése érdekében a külföldről jött vasuti
 kocsik után fizetendő illetéket eltörli. Egyelőre
 csak azokról a kocsikról van szó, amelyek
 export céljaira jönnek külföldről. Az erre vonat-
 kozó rendelet azonban még nem jelent meg.

† Románia vissza akarja szerezni az
 elveszített magyar petróleumpiacot. Buka-
 restből jelentik: Tanasescu volt kereskedelem-
 ügyi államtitkár és Hoticeanu, a Steaua Romana
 vezérigazgatója Budapestre utaztak azzal a cél-
 lal, hogy Magyarországot visszaszerezzék a ro-
 mán petróleumpiac számára. A háború előtt
 Magyarország petróleumszükségletének nagyré-
 szét Romániában szerezte be, utóbb azonban a
 romániai piacot teljesen mellőzte. A kormány
 elhatározta, hogy minden könnyebbséget megad,
 csak hogy lehetővé tegye a petróleumexportot
 Magyarországra. A petróleumtelepek koncesz-
 sziójára vonatkozó kérvények beadási határide-
 jét, amely tudvalevőleg június 4-én lejár, újabb
 egy évvel meghosszabbították.

kereskedelem és ipar szükségletére hivatalokat,
 telepeket, mint kereskedelmi tőzsdéket, vásáro-
 kat, gabonapiacokat, rämpákat, gabonák és ál-
 latok, valamint más áruk eladására szolgáló
 piacokat és csarnokokat, általános raktárakat
 (dokkok), elevátorokat, állandó kiállításokat,
 kereskedelmi és ipari muzeumokat és időszak-
 árúmentavásárokat.

Önállóan, vagy az illető minisztériumokkal
 karöltve és az általános oktatásügyi törvénynek
 megfelelően létesíthetnek szakoktatási intézmé-
 nyeket, iskolákat, stb. Ingatlanokat vásárolhat-
 nak, vagy építhetnek saját berendezésük, vagy
 az előbb említett hivatalok és telepek részére.

Fontos újítások

Fontos rendelkezést tartalmaz a II. cím 4.
 szakasz, amely kimondja, hogy a kereskedelmi
 és iparkamarák feladataik teljesíthetése céljából
 jogosítottak bármely információ, vagy felvilá-
 gosítás végett megkeresni az összes hatóság-
 kat, valamint bármely intézményt, vagy ma-
 gáncéget és ezek kötelesek a kért információt
 megadni, amennyiben azok nem érintik a szak-
 mabeli titkot. A kért felvilágosítások megtaga-
 dása, vagy szándékosan valótlan adatok közlése
 kihágást képez és 250—5000 lejig terjedő pénz-
 büntetéssel büntetendő.

Cégbjegyzések, védjegyek

További fontos rendelkezése ennek a sza-
 kasznak, hogy a törvényszékek a cégbjegyzés
 iránti kéréseket csakis a kamarák előzetes vé-
 leménye alapján intézhetik és az, hogy külföldi
 alattvalók, vagy külföldi tőkével rendelkező
 társaságok cégbjegyzését a törvényszékek az
 ipari és kereskedelmi minisztérium engedélye
 és az illetékes kereskedelmi és iparkamara vé-
 leménye alapján eszközölhetik.

Uj eljárás van a védjegylajstromozásnál. Ez-
 után a védjegyeket az illetékes törvényszékek
 lajstromozzák és a védjegyek egy példányát a
 kamaráknál kell letétbe helyezni.

(Folytatjuk.)

† Ujabb moratóriumot kérnek a nemes
 valutákban fennálló tartozásokra. Bukarest-
 ből jelentik: A nemes valutákban fennálló tar-
 tozások ügyében tegnap értekezlet volt az ipar-
 kamarában. Az értekezleten Targu Dimitrescu
 beszámolt az olasz hitelezőkkel folytatott há-
 borulotti adósságok tárgyalásairól és javasla-
 tára memorandumban kérni fogják a kormány-
 tól a külföldi tartozások moratóriumának há-
 romhónapi meghosszabbítását. A moratórium
 június 16-án jár le. Ha a kamara nem tudna a
 rendelkezésére álló időn belül foglalkozni ezzel
 a kérdéssel, kéri, hogy a moratórium meg-
 hosszabbítását minisztertanácsi határozattal ad-
 ják meg.

† A máramarosí állattenyésztők vissza-
 kapják a cseh oldalon lévő legelőket. Má-
 ramarosszigetről jelentik: Megemlékeztünk arról,
 hogy a máramarosí szenátorok és képviselők me-
 morandumot terjesztettek a román kormány elé,
 melyben rámutattak azokra a körülményekre, me-
 melyek teljesen tönkretették a hajdan virágzó má-
 ramarosszigeti állattenyésztést. Pangásának főleg az
 volt az oka, hogy a gazdag legelők javarészt a
 békeszerződés Csehszlovákiának ítélte oda. A ro-
 mán belügyminisztérium a memorandum alapján
 megkereste a csehszlovák kormányt, mely a kérdés
 rendezését a szövetséges határmegállapító bizottság
 döntésétől tette függővé. Szombaton katonai szak-
 értő-bizottság érkezett Máramarosszigetre, Pelliceli
 olasz ezredes vezetésével, akik bejárták Máramaros-
 nak azt a határrészt, amelynek lakossága panaszt
 tett a határmegállapítás ellen. A bizottság meg-
 állapította, hogy a Tisza román oldalán lévő köz-
 ségek lakosainak állatállománya részére nem áll ele-
 gendő legelő rendelkezésre, miért is úgy döntöttek,
 hogy a szlatinai és nagybocksói hidat teljes egészé-

Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztítás CZINK, Cluj

ben Romániának
 fogják a csehszlo-
 vák, hogy a c
 Románia birtokba

**Ausztria me-
 bevitelét Romá-
 magas kiviteli ille-
 kivitt, hanem az
 Amint bécsi tudó-
 intézkedéseket fe-
 ismét megengedte
 állatok ki- és bev-
 kezdése értelmében
 marhat, 1000 drb
 brb. sertést szába
 vásárra szállítan
 kormány, hogy 10
 drb. lovat is exp**

**A lej: Zürich
 pesten 328.**

Kolozsvár.
 a devizapiac. Az
 Bécs 29-70—2
 325—330, Páris
 41-20, Newyork
 1040, Milánó 8

Zürich. N
 123-00, Amszter
 516-75—516-75,
 2697-50—2697-
 Prága 1530-00—
 Belgrád 839-00
 245-00, Varsó 8

Bukarest.
 —, London
 8-67 Zürich 40

Bukarest.
 55-75, leva 147,
 francia frank 11
 870, drachma 34
 lengyel marka 4
 korona 30-00, cs

A Haggibb

Öt évvel ez
 zsidóság törté-
 néhány lelkes,
 rossz — lankad
 ményekép Erd
 magára a diadal
 oly szikkadt t
 kasztott": meg
 egyesület.

— Téves az
 kuló közgyűlés
 a zsidó faj test
 szat alakult ki,
 zsidó ifjaink e
 teknek voltak
 teljesítményeke
 javára. Az ujon
 vált feladatává
 belül élő népek
 tekintünk a H
 nyújtott teljesi
 juk meg, hogy
 a várakozásokn
 tek. Egész E
 emlékezetében
 mények, amely
 nehézségeit le
 az egész sport
 futball terén
 tatlan érdemek
 leték csapatai
 kesedés és gy
 midőn rövid es
 tékes serleget,
 a csapat, a zsi
 jesítőképeségé
 szág határain t

A Haggibb
 sportegyesület
 megmozdulását
 nak élénk figy
 lejátszott mérk

ben Romániának ítélték oda és egyben oly módon fogják a csehszlovák-román határvonalat megállapítani, hogy a cseh oldalon levő legelők egy része Románia birtokába kerül.

Ausztria megengedte levágott marhák bevitelét Romániából. Félév óta nemcsak a magas kiviteli illetékek nehezítették meg az állat-kivitel, hanem az osztrák kormány intézkedései is. Amint bécsi tudósítónk értesít, ezeket a korlátozó intézkedéseket feloldották. Az osztrák kormány ismét megengedte a Magyarországon keresztül való állatok ki- és bevitelét. Romániának ezen rendelkezése értelmében hetenként 3000 darab szarvas-marhát, 1000 drb. borjút, 4000 drb. juhot és 1000 brb. sertést szabad Magyarországon keresztül a bécsi vásárrra szállítani. Megengedte továbbá a bécsi kormány, hogy 1000 vagon levágott állatot és 1000 drb. lovat is exportálhassunk Bécs számára.

TÖZSDE

Május 15-én

A lej: Zürichben 245.00, Párisban, 915 Budapestben 328.

Kolozsvár. A mai napon tovább szilárdult a devizapiac. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29.70—29.90, Prága 6.25—6.30, Budapest 325—330, Páris 11.10—11.20, Zürich 41.00—41.20, Newyork 212.00—212.00, London 1034—1040, Milánó 8.70—8.80.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 123.00—123.00, Amsterdam 207.80—207.80, Newyork 516.75—516.75, London 2508.75—2508.75, Páris 2697.50—2697.50, Milánó 2116.25—2116.25, Prága 1530.00—1530.00, Budapest 72.60—72.60, Belgrád 839.00—830.00, Bukarest 245.00—245.00, Varsó 99.45—99.45, Bécs 72.80—72.80.

Bukarest. Devizák: Páris 10.97, Berlin —, London 10.19, Newyork 210.50, Róma 8.67, Zürich 40.50, Bécs 29.70, Prága 6.23.

Bukarest. Valuták: Napoleon 755.00, márka 55.75, leva 147, török lira 855, font sterling 1031, francia frank 11.15, svájci frank 41.80, olasz lira 870, drachma 845.00, dinár 472.00, dollár 213.00, lengyel márka 40.00, osztrák korona 30.00, magyar korona 30.00, cseh korona 630.

SPORT

A Haggibbor ötéves jubileumára

Öt évvel ezelőtt, 1920 tavaszán, az erdélyi zsidóság történetének e hőskorszakában, midőn néhány lelkes, rajongó idealizmusu ember — hérosz — lankadatlan, megfeszített munkája eredményeképp Erdély zsidósága végre rátalált önmagára a diadalmas nemzeti eszme e „valamikor oly szikkadt talajból új, életerős alakulást fakasztott”: megalakult a Haggibbor zsidó sportegyesület.

— Téves az a közhit, — mondotta az alakuló közgyűlésen Weissburg Chaim dr. — hogy a zsidó faj testileg degenerált. Hogy ez a látzat alakult ki, ennek oka az, hogy sportoló zsidó ifjaink eddig idegen nemzetiségű egyleteknek voltak tagjai és az általuk elért fényes teljesítményeket így sohasem irták a zsidóság javára. Az ujonnan megalakult sportegyletnek vált feladatává, hogy ezt az új állam keretén belül élő népeknek bebizonyítsa. És ha visszatekintünk a Haggibbor öt év lefolyása alatt nyújtott teljesítményeire, elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy az egyesület megfelelt azoknak a várakozásoknak, amelyeket szerepléséhez fűttek. Egész Erdély zsidóságának még élénk emlékezetében állanak azok a ragyogó teljesítmények, amelyekkel a Haggibbor, a kezdet nehézségeit leküzdve, nemcsak híveit, hanem az egész sportvilágot meglepte. Különösen a futball terén szerzett a Haggibbor hivatászatlan érdemeket, régi sportmulttal bíró egyesületek csapatai voltak kénytelenek a zsidó lelkesedés és győzniakarás előtt kapitulálni és midőn rövid egymásutánban egy szépívű értékes serleget, majd ligabajnokságot nyert meg a csapat, a zsidó sport életrevalóságának és teljesítőképeségének hírért elvitte a táviró az ország határain túra is.

A Haggibbor jelentősége messze kinőtt egy sportegyesület keretei közül, csaknem minden megmozdulását egész Erdély zsidó társadalmának élénk figyelme kísérte, Erdély városaiban lejátszott mérkőzései valósággal a zsidó nemzeti

eszme propagandautjai lettek. A Haggibbor mintájára és annak sikerein felbuzdulva, mindenütt a kék-fehér zászló alá tömörültek a zsidó sportolók és így a kitűzött cél fokozatos munkával valósággá lett: az erdélyi zsidóság nemcsak szellemi, hanem a fizikai és izomélet minden megnyilvánulásában saját nemzeti értékeit termelte ki.

A Haggibbor hatalmas sikerei azonban egy szomorú következményt is vontak maguk után. Bizonyos körök ugyanis nem nézték jó szemmel a zsidó sportegyesület grandiózus előretörését és azt minden — törvényes és törvénytelen — eszközzel megakadályozni igyekeztek.

A zöld gyepen becsülettel és legális eszközökkel kiharcolt eredményeket a zöld asztalon sorozatosan megsemmisítették és nem egy olyan intézkedést is hoztak, amely a Haggibbor egzisztenciális létét is veszélyeztette. A Haggibbor életrevalóságának egyik legeklatásabb bizonyítéka, hogy a fiatal klubot ez intézkedések nem tudták megrendíteni és ha reprezentálása elé leküzdhetetlen akadályok tornyosultak is, annál szebb belső munkát fejtett ki az egyesület. Megalakította tenisz-, uszó-, atlétikai- és tornaszakosztályait, melyek az egész város a testnevelésnek hóduló zsidó ifjúságát zászlajuk alá gyűjtötték.

A Haggibbor integráns része volt és szerkesztés része ma is annak a hatalmas organumnak, amely Erdély zsidóságát a zsidó lét céljairt folyó nagy munkában egyesítette magában. Az események zakatoló sodrában ma talán nem keltenek olyan visszhangot a Haggibbor teljesítményei, az erdélyi zsidóság figyelő szeme ma az épülő ország felé irányul, Akkó, Cursalom a jeruzsálemi héber egyetem megnyitásának egyetemes hírei az egész nagy közösségünket érdekli és nekünk, erdélyieknek egzisztenciális kérdések is, amelyek mellett eltörpülnek az erdélyi zsidó sport teljesítményei és a Haggibbor sikerei. Azok a kevesek azonban akik a Haggibbor alakuló közgyűlésén résztvettek és ezzel a zsidó sportot életre hívták, büszkén állíthatják, hogy önzetlen munkájukkal hozzájárultak azoknak az eredményeknek a kivívásához, melyet az öntudatos cionista munka Erdélyben alkotott.

A Haggibbor megalakulása óta eltelt féltized a komoly munka jegyében telt el és a Haggibbor tagjai és vezetősége — Stotter Aladár, Weissburg Chajimmal és Tischler Elemerrel az élén — kivették részüket ebből a munkából. És ezért érthető is, hogy a Haggibbor működése alatt a közönség általános megbecsülését és szeretetét vívta ki magának és hogy a mindennapiért folytatott hajszás küzdelmében megilletőve áll meg egy pillanatra a mértőldkő mellett, amely a mi nagy utunkon a Haggibbor sikereiben gazdag első ötétvet jelzi.

Kasztnér Rezső.

Tavaszi újdonságok
érkeztek

Neumann M.

férfi- és fiu ruhaáruhaza
Cluj, Piata Unirii No 14.

**Ugye most már elhiszed
nyájas olvasó,
Hogy fogad a Farmodontól
miért ragyogó!**

Prima tűzifát

ölenként vagy spritva, kereskedőknek és fogyasztóknak legjutányosabban házhoz szállít: **Stauruinta Romaneasca S. A.** faosztálya Cluj, Piata Unirii 20. **229. Telefon 804.**

Valódi perzsaszőnyegeket

nagy választékban
Rosenberg I. régiségkereskedőnél
Cluj, Str. Memorandului 25.
(v. Unio-utca) Telefon 76.

Antik könyvszekrény sürgősen eladó.
Rador 2639

BENZ

teherautó

eladó

minden elfogadható áron. Cim a kiadóban.

Rador 2309

Rador 2285

**A kolozsvári
monostori**
Fióküzlet: Ghillányi-ut 5-7.

Gzell

URSUS

világos

HERCULES

dupla maláta

sörgyár
Fióküzlet: Ghillányi-ut 5-7.

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE
French Line

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkből:

New-York — Canada
Guba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.

Információkkal és jegyekkel szolgál:
„SARNIA“ S. A. Bucurest.
Pasagiul Comédia
Táviratcim: Transatbuc.
Rador 259

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 3-., vastagabb betűve 6 lej. Leg-
zisebb apróhirdetés 30 lej, állástkeresőknek 30% kedvezmény
Apróhirdetések díja előre fizetendő

Tisztességes zsidó nő
kétéves gyermekével ház-
társában állást keres. Vi-
dékre is megy. Cim a ki-
adóban. 9058

Motorok
Szivógáz 20-60 HP. Ben-
zin 4, 5, 10, 16 HP. Nyers-
olaj 16, 20, 40, 45 HP.
Diesel 40, 50 HP. Gőz-
gépek félstabil 30, 40, 50,
60, 70 HP. Compound-
stabil 60, 70, 80 HP. Ösz-
szes gépek gyárilag javítva
azonnal szállíthatók, ked-
vező ár mellett. Kérjen
áránlatot. Friedrich
Testvérek, Timisoara.

Kifutóliut
felvesz az Uj Kelet kiadó-
hivatala.

Ujdonság!

Egyszerű és praktikus,
nadrágja
örökké frissen
vasalt marad

"FIX" szalag (patent)
használatával. Elké-
rül a nadrág "terd"-
jét és silandóan ele-
gáns és frissen vasalt
marad. Elkéri a költ-
séges vasalást, mely a
sző etet tönkre teszi.
"FIX" szalagot egy-
szer alkalmas és az
6 óráig vasalásban tart
ja a nadrágját. Bárki ál-
tal könnyen alkalmaz-
ható a nadrág belső
felében és így kivülre
észre nem vehető. A
"FIX" által minden
férfi elegáns lesz. 1
nadrágra elégséges 1
csomag szalag ára 50
lej. En-gros-ban kap-
ható "Demar"
Cluj, Postafiók 208.
Detailban kapható: Ka-
lapkirály, Cluj, Piata
Unirei 24., P. Niculescu
Reg. Ferdinand No 7.,
Katz & Mendel Piata
Unirei 10., Diamant-
stein & Moskovitz, Cal
Reg. Ferdinand, "Pa-
risien" S. A. Calea Re-
gele Ferdinand 25.,
Postavaria Eng eza,
Cal. Victoriei.

Több szobával, nagyobb
fürdőben berendezett vil-
látó házat keres. Megkér-
esések: B. Kanner, Urzi-
ceni, jud. Jalsmita. 9037

Átadó Erdély legnagyobb
városában a város legfor-
gasmasabb helyén levő
olcsó, jól bevezetett ó a-
és ékszerüzlet, átvándor-
lás miatt, lelépés nélkül,
raktárral Szükséges tőke
200-300 000 lei. Cim és
ajánlatokat továbbra ki-
adó. 9059

Nagyobb üzlethelyiség
esetleg raktárnak azonnal
kivadó. Értekezhetni ugyan-
ott, Honvéd-utca 16. 9045

Benzinlocomobilok és
nyersolajmotorok, melyek
cséplésre és kétjárata ma-
lom meghajtására alkal-
masak, azonnal szállítha-
tók. Friedrich Testvérek,
Timisoara. 1819

Fűszerkereskedősegéd
állást változtatna június
1-re. Cim a kiadóban. 9040

Gyakornokot keres
általános kereskedelmi (fő-
ként fa parban) vállalat.
Legalább középiskola vég-
zetű egyes intelligens fiúk
küldjék részletes (fizetési
igénnyel) ajánlatukat pos-
tafiók 209 címre. Gépirás-
ban vagy német-román
nyelvben jártas előnyben.
9051

Egy új üzlet, modern
kivarrattal, teljes berende-
zéssel június 1-re kiadó.
Ferencz József-ut 65. 9060

Motorokat,
benzin, nyersolaj, szivó-
gáz, 15 lóerőtől felfelé,
törött állapotban is ke-
resek készpénz mellett vé-
telre, Elias Győző, Timi-
soara, Radulescu 8.

Keresek különbejáratu
butorozott szobát egy
vagy két személyest, le-
hetőleg belvárosban. Cím-
ek "Elsőjére" jellegre
kiadható kéretnek.

Egy jól menő kóser
szalamigyár és jólmenő
üzletem van. Társat ke-
res, aki 150.000 lejjel re-
ndelkezik. Cim a kiadóban.
9056

Eladó komplett, fehér
búlszoba berendezés Reg.
Ferd. 98, töldsziut. 9065

Nőgyekek
figyelmébe!
Mindennemű modern
nőgyekek, tambourin
szőtyék, kizárólag el-
sősorú anyagokból készit-
tény, L'Oréal-Henné
minden színnel kap-
ható. Magántulást vi-
vákra is szállítjuk. Va-
gott haját kényelmese-
n és nagyban veszek. -
Bussa Gyula Cluj
Str. Memorandului 10

Utazó sokévi gya-
klatással, legjobb nyelvi
tudással, magyar, román,
román nyelvet bír, utazó
állást, képviselőt vagy
bármily megfélemlítő áll-
ást keres. Cim "Szeged-
mas" jellegre a kiadó-
váltat. 9063

Női kalap ujdonságok
legolcsóbbak a Pariser
de Paris. Unió-utca 6. Ma-
módoknak külön kedvez-
mény. Kalapformálást sa-
ját műhelyemben, leg-
utolsó divatra gyári áron
készítik. 9054

Szeszőző és raktár-
nok (irodai tevékenységben
járta) alkalmazást nyer-
hetnek. Működési bizonyít-
ványok maolában mellé-
kelendő, mert nem kül-
detnek vissza. - Bilegi
szeszgyár, posta Saratel
Beszterce-megye. 9029

Gőzcseplő-garnitárát
6, 8 és 10 HP., lenet ma-
gánjáró is, vételre ke-
resek. Schedivetz Kálmán
gépészmérnök, Timisoara
IV. Str. Ia Emanuel Gojdu
No 13. 1819

Motorokat
benzin, nyersolaj, diesel,
szivógáz, 10 lóerőtől föl-
felé, törött állapotban is,
keresek megvételre. Sche-
divetz, gépészmérnök, Ti-
misoara, Gojdu-utca 13.
1819

ויר זוכען פיר
אין טיכטיגען העברא-
אישען זעטער
Buchdruckerei Weinsteln
& Friedmann, Cluj.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei

A Csibi. Az idei évad vezró eseménye lesz
a jövő héten a legelmébb párisi bohózatnak,
a Csibinek az előadása. Páris, Bécs, Budapest,
Bukarest színpadain oly sikere volt a Csibinek,
amilyenhez hasonló a legvénebb színházi ha-
bitűek sem emlékeznek. A ragyogó szerepek
ambicionálják a színészeket is, úgy hogy a
Csibi előadásán harsogni fog a nézőtér a ka-
cagástól.

Krizantém. Szombaton este másodsor, va-
sárnap este harmadszor s hétfőn negyedszer ad-
ják a Krizantém operettet.

Petráss Sári vendégjátéka. Petráss Sári
egyike azoknak a magyar primadonnáknak,
akik egész Európát megtudták hódítani. Buda-
pestről elindulva, Bécs, Berlin és London ké-
nyes közönségét is magával ragadta. A magyar
színház igazgatóságának igen nagy áldozatok
árán sikerült két esti vendégjátékra megnyerni
Petráss Sarit. A vendégjáték a jövő hét első
felében lesz: kedden este a Marinka Tancosnő-
ben játsza a címszerepet, szerdán este pedig a
Lengyelvérben Helénát. A helyek árai a fan-
tasztikusan magas honoráriumhoz arányitva igen
mértékeltlen lesznek emelvé.

Ember tragédiája. Szombaton délután 3
órákor Poor Lúivel, Kemény Lászlóval és For-
gácsal, igen olcsó helyárrakkal fog színpa ke-
rülni.

Magyar Színház heti műsora

Szombat d. u. 8-kor: Ember tragédiája (Ifjusági elő-
adás, olcsó helyárrakkal, bevezető előadást tart:
dr. Patai József, sorozat 204)
Szombat este 8-kor: Krizantém (Napi bérlet 119 sz. A,
sorozat 205)
Vasárnap d. u. 8 órákor: Fügefalevél (Mértékelt hely-
árrakkal, sorozat 206)
Vasárnap d. u. fél 6-kor: Déibáb (Leszállított hely-
árrakkal, sorozat 207)
Vasárnap este 8-kor: Krizantém (Operett-ujdonság,
3-adszor, bérletezűnet, sorozatszám 208)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Péntek, május 15. *Indiai sze-
relem és bosszu.* Grandiozus szalondráma 6 fel-
vonás. Főszerepben Kovanko Nathalie, Jean An-
gello és Coline.
Uránia-mozgó. Péntek és szombat, május 15
és 16. *Amerika lázban.* Szenzációs büntügyi dráma
6 felvonásban. Főszerepben a híres Houdini.
Apolló-mozgó. Péntek, május 15. *Vörös jegy.*
Szenzációs dráma 5 felvonásban. Főszerepben Dio-
nora Jacotini.
Szombat, május 16. *Marton apó puttonya.*
Szenzációs dráma 6 felvonásban Cormon és Grauge
előadásán. Főszerepben Terribili Gonzales.

Nagy harisnyahét
"PARISIEN"
áruházban.
Férfi és női
harisnyák, gyerekzoknik és minden-
féle kötött áru a legolcsóbb árban lesz
kiárusítva.
Minden vevő
ingyen sorsjegyet kap!
Huzás május 25-én.

GYAPJUIPAR R. T. TIMIȘOARA
Gyapjamosóda, gyapjufésűde, kamgarn, vigogne-szövőde, takácsműhelyek,
mügyapjagyár, apretura, festőde.
Kötött és szövöttáru gyár
Kérődihe 01150 munkást foglalkoztat. Saját konfekoló és Juhtenyésztés.

Használjunk kizárólag
PLANTOL
legjobb női nyiszlirt, mert ez
tisztítja, egészséges és kiadós!
Főtisztelő Fuchs Benjámín nagyváradi
főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan
ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: **HARTIG & HIENZ Cluj**
Str. Juliu Maviu 8. Telefon 1-18.

Most jelent meg!
A zsidó Balzac
MENDALE MOICHER SFURIM
humoros zsidó snorerregénye
A sánta Fiske
Az első jiddis regény magyar nyelven.
Ára 80 lej.
Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Lebovits Béla
השכרן חסידים ארטה
Cluj, Str. G. Bariju 8. - Telefon 354.
(volt Malom-u.) Ajánlja elsőrendű szalmi gyártmá-
nyait legolcsóbb napi árban. Postai megrendelése-
ket pontosan eszközök. Viszonteladónak nagy ár-
kedvezmény. Friss libaszir bármilyen mennyiség-
ben kapható. Árjegyzék és מפתח קנינותה ingyen.
Üzletem átalakítása miatt árusítás pár napig az
udvarban eszközöltetik.

Minden uriaszony
meglátogatja az ujonnan alapított
Elysée
Arházat, Cluj, Cal. Regele Ferdinand
Wesselényi-utca 22 szám alatt, hol a legszebb
ujdonságok a legutányosabban beszerezhetők.
Harisnya, keztyű-különleges-
ségek, lőszőr- és szalma sző-
vetek, divatszalogok és más
női kalap kellékek
óriási választékban gyári áron
kaphatók.

Szerkesztő
hivatal
Cluj-K
L. Pop
Telef
és ki-
Zs. N. Sz.
kéziratok kizáró
szerkesztőséghez
rendők. Kéziratok
adunk vissz

1925 május 18

Egy zsidó

Elnémult má-
és lassan leszokt
döbbenünk. M
megszokottságon
még tegnap léle
a szemet. Egy é
jóérzés eliszony
ból fulladozó ha
pogromvonat vé
relháborodás ter
világárszerekből h
hangja. A balá
zsidó pogromma
lyáján, bevett fé
lak jeleztek az
rodni se tudunk
olyan természete
váltja a jegyét
péba és ha a vo
lőket visz, akko
verik, lekergetik
a podgyászat h
Már nem is tud
megtorlást köve
nagyon esetleg
azt fogja megáll
lehet kinyomozni
lepődni ezen.
érezzük.

És hogy a m
kott, az talán m
hogyan mi zsidók
lenül szomorú p
megvert, a meg
maradhat. De m
megtipratás irán
halála a népnek
nem tud fölhábo
egy gyilkos kato
nat padlójához e
halloitunk még-
volna méltó bü
fogja deríteni, h
nyí elmeháborod
totta ki a hétgy
De erdély zsidós
olyan imponáló
gyilkosság nyom
zással állottak sz
veg és árva k
vánduló fölhábo
imponálóan suly
erő tudata sok

Nemcsak a
is szinte szöröl-
előtt egy katon
zsidót kegyetlen
mert zsidó volt.
ták, belétörödté
és néhány zsidó
keserves az, ho
áll a véres test
felháborodást se
tettekben. Belés
vonatokon meg
ronnyal ledőfje
ez, hanem az er
halála. Es rette
tóságérzet kihal
kezdődik a hatá
összeségén. boss
ción. Kisebbség
iskolák ügyében
sok folynak a né
csak egy olyan
son való képe
tett megtenni a
nemzeti kisebbs
hívtak arra a tá
ségi élet legfor